

Rapport till socialnämnden om PO-verksamheten 2018

av Jessica Danielsson, personligt ombud

Ur förordningen om personligt ombud (2013:522):

...

2 § Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som är 18 år eller äldre, som har psykiska funktionsnedsättningar och betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden.

...

3 § Statsbidrag får lämnas för verksamhet med personligt ombud som syftar till att den enskilde ska

1. ha bättre möjligheter att påverka sin livssituation och vara delaktig i samhället,
2. ha möjligheter att leva ett mer självständigt liv och få en förbättrad livssituation, och
3. ges möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service på jämlika villkor samt rättshjälp, rådgivning och annat stöd utifrån sina egna önskemål och behov.

Verksamheten syftar även till att

1. få myndigheter, kommuner och landsting att samverka utifrån den enskildes önskemål och behov, och
2. ge underlag till åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

Hänt under året

- Under 2018 har PO tillsammans med Anna Hansmar hållit kursen ”Första hjälpen till psykisk hälsa” för personal inom social sektor, en gång på våren och en gång på hösten, fyra eftermiddagar per kurs. Utvärderingarna har praktiskt taget genomgående varit mycket positiva. Planen är att kursen ska ges vid två tillfällen även 2019.
- PO har startat en blogg, www.personligtombudsblogg.blogspot.com. Tanken är att ge tips som kan vara användbara för personer med psykisk funktionsnedsättning, men även att reflektera över välfärdssverige. Eftersom

SOCIAL SEKTOR

bloggen ännu är i startskedet finns det mer att göra när det gäller spridningen av bloggen.

- I våras höll Finsam Mittskåne en välbesökt workshop på temat privatekonomi och psykisk hälsa tillsammans med Konsumentverket. Under hösten hölls sedan en uppföljning. Upprinnelsen var en idé från PO om förebyggande budgetrådgivning 2017, vilket blev startskotten för ett samarbete mellan Eslöv, Höör, Hörby och Finsam i ämnet.
- Sommaren 2018 flyttade PO till ny lokal på Kungshällan och lämnade därmed vårdcentralen.

Positiva erfarenheter från 2018

Kontakten med psykiatriska öppenvårdsmottagningen i Eslöv, PÖM, har förbättrats för patienter boende i Höör. De flesta har under året tilldelats en och samma läkare, som har varit densamma en längre period och som är uppskattad av patienterna. Det är stor skillnad jämfört med några år sedan, då patienterna fick träffa nya läkare varje gång och tvingades upprepa sin berättelse om och om igen.

Detta har inte bara betytt att läkarbesöken blivit mer tillfredsställande för patienterna, utan också att kommunikationen med Försäkringskassan blivit bättre för patienterna.

Att konsumentvägledningen är tillbaka i Höör är positivt. Personligt ombuds främsta uppgift är att slussa medborgare vidare till det stöd som finns att få av samhället. Tidigare har det varit svårt när det gällde konsumentfrågor. Nu finns det någon att länka vidare till även vid den sortens ärenden.

Brister i samhällets stödsystem

I PO:s uppdrag ingår att uppmärksamma brister i samhällets stödsystem. Detta kan ske på olika sätt – genom synpunkter, klagomål, anmälningar, överklaganden, debattartiklar, med mera.

Ett problem som särskilt förtjänar att lyftas upp nu när Höör har en ny överförmyndarnämnd är bristen på förtroende hos allmänheten för gode män.

SOCIAL SEKTOR

Många medborgare som söker hjälp av personligt ombud har trasslig ekonomi och svårt för pappersarbete och kontakter med myndigheter och vård. Ibland beror det på att situationen är så tillkrånglad att vem som helst skulle ha svårt att reda ut den. Ibland handlar det om att medborgaren är utsatt för stark stress på grund av sin psykosociala situation och därför inte klarar av sådant som hen normalt kan sköta själv. I båda dessa fall kan personligt ombud gå in och stötta under period. När sedan situationen har normaliserats kan PO dra sig tillbaka.

Men i vissa fall står det efter en tid klart att medborgaren på grund av funktionsnedsättningar saknar förmåga att sköta sin ekonomi och bevaka sin rätt även på lång sikt, vilket innebär att behov av en god man finns. Då uppstår problem om medborgaren saknar förtroende för god man-systemet. Många har sett på TV eller läst i tidningarna om gode män som misskött ekonomin eller förskingrat pengar för sina huvudmän. En del medborgare berättar om bekanta som råkat ut för något liknande. Det är därför ganska förståeligt att man är skeptiskt till att lämna sitt liv i händerna på en främmande människa.

PO i Höör har haft flera medborgare som sagt nej till god man, trots att behoven har varit uppenbara, eftersom de är rädda för att hamna i händerna på luredrejure. PO har också anmält ett fall i Höör där den gode mannen visserligen inte förskingrat pengar, men däremot misskött sitt uppdrag så till den milda grad att medborgaren lidit ekonomisk skada.

Samtidigt är det naturligtvis så att de flesta gode män är duktiga och seriösa personer som vill göra nytta. Att medborgare då går miste om att få denna kompetenta hjälp på grund av rykten som grundas på några få rötäggs agerande är olyckligt.

Jag har fått signaler från den nya organisationen att kontrollen av gode män kommer att öka, vilket jag välkomnar. Vikten av god kontroll, uppföljning och utbildning av gode män är stor, liksom lyhördhet inför huvudmännens upplevelser. Det börjar dessutom bli vanligare att kommuner själva har gode män anställda, och det är verkligen något som jag som PO ser ett stort värde i.

Ett annat problem som har återkommit upprepade gånger under året är boendefrågan. Alternativen är få för de medborgare som är bostadslösa. Flera medborgare har under året vittnat om förhållanden ute på Frostavallen som är rent destruktiva för den som försöker få ordning på sitt liv.

Inte tyder på att gruppen hemlösa kommer att minska i Höör. När antalet boendelösningar dessutom minskar, till exempel på grund av att vandrarhem tackar nej till hemlösa som "kommer från socialen", tar boendefrågan mycket energi i anspråk för alla inblandade. Ett helhetsgrepp på denna fråga skulle verkligen gagna målgruppen.

Uppdrag under 2018

Det har varit stor spridning på uppdragen under året. Ingen särskild tendens kan spåras jämfört med tidigare år. Många har som ovan beskrivits önskat stöd i att hitta bostad.

I en del fall har klienterna klart för sig vad de vill ha stöd i när de kommer till personligt ombud. I andra fall ingår det i personligt ombuds uppgifter att utifrån klienternas berättelser identifiera behoven och presentera tänkbara lösningar.

Här är ett urval av årets uppdrag:

- Ansöka om sjuk- respektive aktivitetsersättning
- Ansöka om boendestöd
- Skriva egenremisser till psykiatri
- Skaffa pass
- Stöd i kontakter med myndigheter
- Stöd i kontakter med vård
- Förmedla kontakt med Kriscentrum i Lund
- Ansöka om god man
- Ansöka om handikappersättning
- Stöd i att flytta hemifrån
- Sortera fakturor och andra papper
- Kontrollera och korrigera olika uppgifter i samband med ekonomi
- Främja sociala kontakter
- Skaffa fram kostnadsförslag
- Tolka information från myndigheter
- Överklaga beslut
- Anmäla myndigheter
- Förmedla deltagande i träningsinsats
- Söka fondmedel

Samverkansmöten och kompetensutveckling i urval

Kurs i lösningsfokuserad samtalsmetodik, 3 dagar

Budbärrutbildning, Kronofogden

Kunskapsdag för PO, Länsstyrelsen

SOCIAL SEKTOR

Konferens om hjärnhälsa

Workshop om ekonomi och psykisk hälsa, Finsam

Samverkansmöten med Finsam Mittskåne

Nätverksmöten med aktörer i Höör, 2 st

Ledningsgruppsmöten (Ringsjödialogen), 2 st

Handledning (från och med hösten), 4 st

Regionala nätverksmöten, 2 st.

Inför 2019

Brukarinflytandesamordnaren (BISAM) i Ystad har i samarbete med Simrishamn, Sjöbo, Skurup och Tomelilla kommuner, samt psykiatrin och primärvården, tagit fram en mycket användbar broschyr med samlad information om samhällets stöd vid psykisk ohälsa. Broschyren kan vara användbar både för medborgare och för personal inom socialtjänsten och vården. Detta kan vara något att plocka upp för Höör, kanske i samarbete med Hörby och Eslöv. Det är PO:s avsikt att under 2019 fundera på hur man skulle kunna gå vidare med detta.

Statistik

Antal klienter under 2018, sammanlagt:

17 kvinnor och 23 män

Antal nya klienter under 2018:

9 kvinnor och 10 män

Antal avslutade klienter under 2018:

7 kvinnor och 14 män

Antal klienter med hemmaboende barn:

4 kvinnor och 2 män